

We hebben meer rare mensen nodig die de kachel aanmaken met het energiebeleid

Posted on 15 mei 2025 by Maarten van Andel

Vrijwel alle landen in de wereld hebben in 2015 het Klimaatakkoord van Parijs ondertekend, en streven daarmee naar netto-nul CO₂-uitstoot in 2050. Deze mondiale coalitie wordt aangevoerd door de Verenigde Naties, via hun daartoe opgerichte Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). Er zijn echter na tien jaar nog helemaal geen vorderingen gemaakt, integendeel. Het wereldwijde fossiele brandstofverbruik en de CO₂-uitstoot groeien sinds 2015 zelfs sneller dan in de vijf jaar ervoor, toen de wereld herstelde van de kredietcrisis van 2009.

Wind en zon komen erbij, maar fossiel neemt niet af

We blijken niet eens snel genoeg windmolens en zonnepanelen te kunnen bouwen om de groei in energieverbruik te compenseren, laat staan om fossiele brandstoffen

te vervangen. De zo bejubelde energietransitie blijkt daarmee in werkelijkheid een voortgezette energieadditie: Wind en zon komen erbij, maar fossiele brandstoffen nemen niet af.

Ik heb herhaaldelijk uitgerekend dat we de komende 25 jaar wereldwijd tenminste 7 miljoen windmolens en 140 miljard zonnepanelen zouden moeten bouwen om in 2050 CO₂-neutraal te zijn. Dat zijn per week ruim 5000 windmolens en 100 miljoen zonnepanelen, 1300 weken achter elkaar. Na 2050 moeten we minimaal datzelfde aantal elke 25 jaar ter vervanging blijven bouwen om CO₂-neutraal te blijven.

Dit alles vergt een continue gigantische hoeveelheid milieuvervuilende mijnbouw van zeldzame grondstoffen, en produceert een continue gigantische hoeveelheid afval van oude windmolens en zonnepanelen. Na tien jaar van falend beleid zouden de machtige António Guterres en Ursula von der Leyen het IPCC en de EU moeten opdragen om hier eindelijk een realistisch en uitvoerbaar plan voor te maken. Het feit dat ze dat nog steeds niet hebben gedaan betekent één van drie dingen:

- Het interesseert ze niet echt
- Ze hebben niet door dat zo'n plan niet te maken is
- Ze hebben wel door dat zo'n plan niet te maken is, maar houden dat stil

Ik ga niet speculeren over wat het is. U kunt voor uzelf bepalen wat het ergste zou zijn.

Optimistische aannames

Ik kan intussen wel een analyse maken van de minimaal noodzakelijke ontwikkelingen in de komende decennia, op basis van een aantal optimistische aannames:

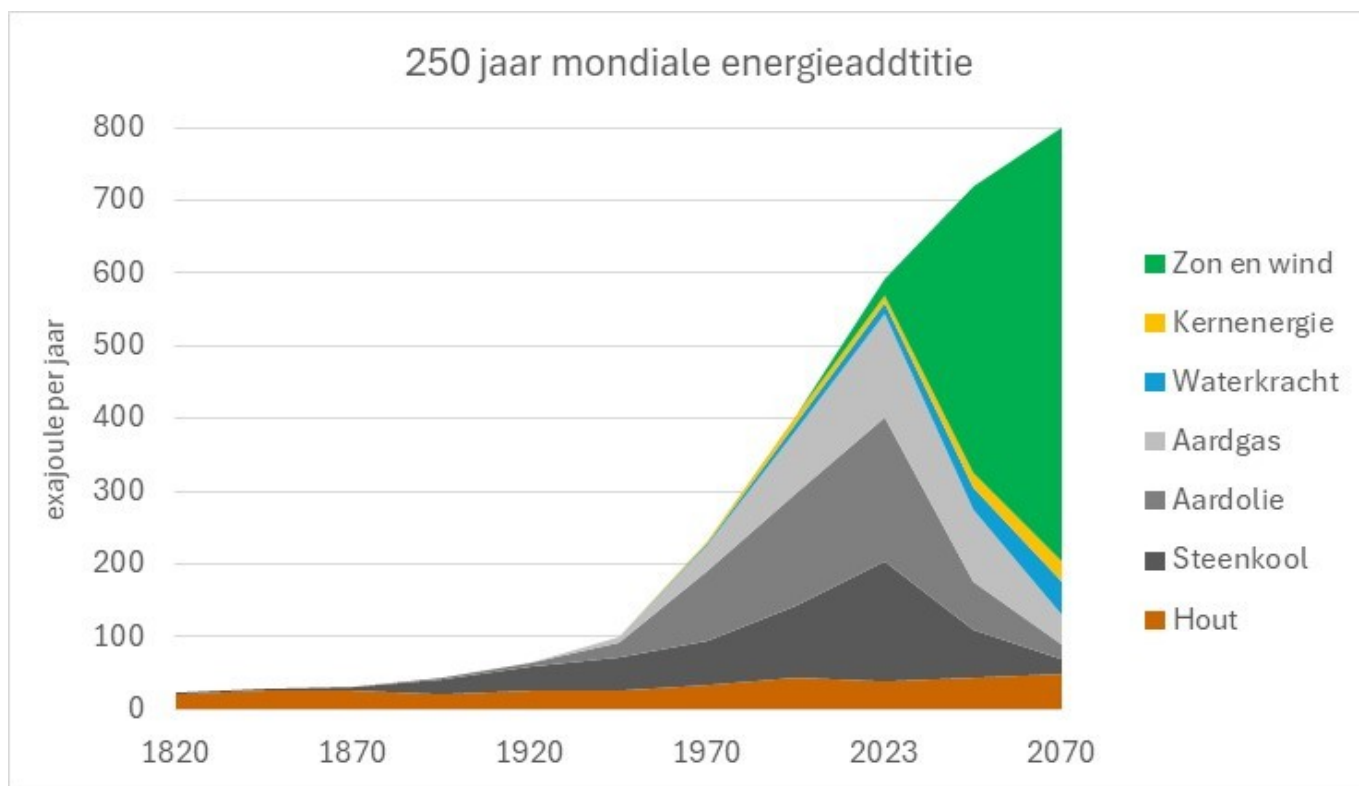
- We mogen 20 jaar uitlopen, naar netto-nul CO₂-uitstoot in 2070. Er zijn allerlei signalen dat de huidige klimaatdoelen niet gehaald zullen worden, en China en India hebben zich ook pas in 2060 en 2070 verbonden aan netto-nul CO₂-uitstoot.
- Waterkracht en kernenergie worden in 2050 twee maal zo groot als nu, en in 2070 drie maal zo groot als nu.
- Houtstook mag nog met 20 procent stijgen tot 2070, ondanks het feit dat de wetenschap dit afraadt.

- Het constante mondiale groeitempo van energieverbruik sinds 1970 gaat afnemen. Dit is tegen diverse prognoses in die een doorgaande groei van 600 naar 800 exajoule per jaar in 2050 voorspellen, maar wellicht bereiken we die 800 exajoule per jaar pas in 2070 door bijvoorbeeld rustiger te rijden en minder te vliegen.
- We kunnen structureel voor 10 procent van ons energieverbruik fossiele brandstoffen blijven gebruiken, met name aardgas. Dan stoten we nog wel CO₂ uit, maar als de natuur dat kan absorberen leidt het niet tot verdere toename van CO₂ in de atmosfeer.

Onmiddellijke ommekeer van alle langjarige energietrends

Deze combinatie van optimistische aannames leidt tot een zeer optimistisch scenario. Daarin moet de hoeveelheid hernieuwbare energie vanaf nu extreem snel stijgen, wereldwijd van 22 exajoule per jaar in 2023 naar 400 exajoule in 2050 en 600 exajoule in 2070.

400 exajoule hernieuwbare energie per jaar in 2050 is bijna twintig maal zoveel als nu. 600 exajoule per jaar in 2070 is bijna dertig maal zoveel als nu, en ongeveer evenveel als het totale huidige energieverbruik in de wereld. In een grafiek ziet dat er als volgt uit:

Bronnen: <https://ourworldindata.org/grapher/global-primary-energy>
<https://www.foreignaffairs.com/united-states/troubled-energy-transition-yergin-orszag-arya>

Dit plaatje toont een onmiddellijk noodzakelijke ommekeer van alle energieopties behalve hout. Alles wat tot nu toe steil omhoog ging moet abrupt nog steiler omlaag gaan, en de tot nu toe minuscule hoeveelheid zonne- en windenergie moet abrupt veruit de grootste van allemaal worden. Los van de eerder genoemde miljoenen windmolens en miljarden zonnepanelen is dit zeer optimistische scenario op statistische gronden extreem onwaarschijnlijk. De demografische, politieke, economische, commerciële, psychologische en technische drijfveren van alle trends in de afgelopen 75 jaar blijven ook in de komende decennia werkzaam.

Energietransitie is feitelijk en geopolitiek onmogelijk

Als er in de komende vijftig jaar ook maar iets tegenzit ten opzichte van de eerder opgesomde optimistische aannames wordt het in het plaatje geschetste scenario nog onwaarschijnlijker. Het is onwaarachtig en ongeloofwaardig om hier op de

hoogste machtsniveaus van de Verenigde Naties en de Europese Unie aan vast te blijven houden. Het is onverantwoordelijk om hier duizenden miljarden euro's publiek geld in te blijven pompen. De Russische president Poetin en de Chinese president Xi Jinping weten dit, maar doen op papier nog mee. Donald Trump heeft zelfs het papier door de versnipperaar gehaald. We kunnen daarvan vinden wat we willen, maar dat verandert niets aan de feitelijke en geopolitieke onmogelijkheid van de huidige energietransitie.

We weten dat het met alle politieke polarisatie, financieringsvraagstukken, internationale spanningen, stikstofproblematiek en ruimtegebrek al een hele toer zal zijn om de hoeveelheid kernenergie in 2050 te verdubbelen. Waarom houden gevestigde machthebbers zoals Sophie Hermans, Dick Schoof, Ursula von der Leyen en António Guterres dan met droge ogen vol dat we met diezelfde politieke polarisatie, financieringsvraagstukken, internationale spanningen, stikstofproblematiek en ruimtegebrek de hoeveelheid hernieuwbare energie kunnen vertwintigvouden? En waarom gaan miljoenen intelligente geëngageerde politici, bestuurders, journalisten, wetenschappers, ondernemers en burgers mee met dit volstrekt ongeloofwaardige narratief?

Mensen die kritiek uiten op de klimaatdoelstellingen en de huidige energietransitie worden vaak dom, onverantwoordelijk of gewoon raar gevonden. Dat doet me denken aan de recente speech van artiest Merel Pauw, ook wel bekend als Elmer. Zij draagt daarin haar Edison voor beste nieuwkomer op aan alle rare vrouwen, die wel bestaan maar nog weinig te zien zijn. 'We kunnen de wereld pas veranderen als we die ons anders kunnen voorstellen', betoogt Elmer. 'Daarom hebben we mensen nodig die de norm durven te bevragen, en die mensen zijn raar.'

We hebben meer rare mensen nodig

Evenzo bestaan er 'rare' mensen die de norm van klimaatdoelstellingen en energietransitie durven te bevragen, maar die nog weinig te zien zijn. Als Elmer dat zegt over kunst oogst hij of zij terecht lof en bewondering, maar als een politicus, journalist of wetenschapper hetzelfde zegt over klimaat en energie oogst hij of zij onterecht hoon en spot. Wellicht hebben we meer rare mensen nodig, of zijn ze al in de meerderheid maar zijn ze nog weinig te zien.

De sociale controle in het publieke, politieke, journalistieke en wetenschappelijke domein op twijfel of kritiek over het klimaat- en energiebeleid is wurgend. Veel rare

mensen beseffen dat ze hun reputatie en positie riskeren als ze die twijfel of kritiek ventileren. Dat kan leiden tot een zwijgende meerderheid die netjes binnen de salonfähige lijntjes kleurt, maar er intussen het hare of zijne van denkt.

Het kan ook leiden tot electorale aardverschuivingen zoals in Nederland, België en Duitsland. Die zogenaamde ruk naar rechts oogst eveneens hoon en spot, maar zou veel serieuzer moeten worden genomen als een belangrijk en terecht signaal van burgers en ondernemers. Het niet serieus nemen van twijfel en kritiek vormt een grotere bedreiging voor natuur en klimaat dan aardgasverwarming en benzineauto's. Het leidt tot dogmatiek en fanatisme waarin geen ruimte meer is voor alternatieve inzichten en ontwikkelingen, waarin een afwijkend standpunt als 'raar' wordt weggezet.

Ons recht op vrije meningsuiting is niet meer wat het geweest is

Het is daardoor inmiddels ondenkbaar geworden dat prominente functionarissen bij publieke omroepen, toonaangevende bedrijven, onderzoeksinstituten en maatschappelijke organisaties openlijk kritiek uiten op het vigerende klimaat- en energiebeleid. Dat is op zichzelf al buitengewoon zorgelijk, vooral omdat er onder al die prominente functionarissen ongetwijfeld weldenkende rare mensen zijn die er in tegenstelling tot Elmer voor kiezen om niet raar te worden gevonden. Ons zo gekoesterde recht op vrije meningsuiting blijkt aldus bij klimaat- en energiezaken niet meer wat het geweest is.

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar**, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee? Kijk [**HIER**](#). Hartelijk dank!